

Utveckling och rättigheter i ett förändrat klimat

Brist på utveckling handlar om otillräckliga inkomster och tillgångar, om att vara fysiskt svag på grund av undernäring, dålig kost och hårt arbete, att vara isolerad och inte ha tillgång till kunskap och information, att vara politiskt och ekonomisk maktlös och att vara extra sårbar då något oförutsett inträffar.

Världen har under de senaste decennierna upplevt stora förändringar. Många miljoner människor har lyfts ur fattigdom, fler barn än någonsin skrivs in i skolan och många människor har fått tillgång till rent dricksvatten. Framstegen är dock inte jämnt fördelade över världen. Södra Afrika och Centralasien halkar efter. En nedgång i världsekonomin hotar den positiva utvecklingen och fortfarande lever uppskattningsvis 2,6 miljarder människor på mindre än 2 dollar om dagen.

Kopplingen mellan klimat och utveckling är tydlig. Den globala uppvärmningens effekter med stigande havsnivåer, längre torrperioder och kraftigare orkaner hotar världens utveckling. FN:s klimatpanel¹ varnar för att klimatrelaterade problem kommer att leda till ökad ohälsa, flyktingströmmar och politisk instabilitet. Människors grundläggande behov och rätt till mat, bostad, rent vatten, utbildning, sjukvård och trygghet hotas.

Fattiga människor och samhällen med små marginaler och få möjligheter att anpassa sig till de negativa effekterna som klimatförändringen medför drabbas mest och hårdast. Värst är situationen för barnen. Barn är på grund av sin fysiska och psykiska omogenhet mer sårbara än vuxna. Barn är till exempel mer känsliga för förorenat vatten och hetta. Barn är dessutom mer känsliga för plötsliga störningar i deras liv, såsom exempelvis naturkatastrofer.

Fattiga människor är mer än andra beroende av naturresurser och jordbruk för sin överlevnad. Det innebär att deras försörjning direkt påverkas av hur klimatet förändras. Samtidigt tvingas många av dem att utnyttja naturresurserna på ett sätt som skadar miljön, till exempel genom att avverka skog för att få mer jordbruksmark eller ved till värme och matlagning. Skogsavverkningen leder i sin tur till erosion och minskar skogsarealer som binder koldioxid.

Övningarna i *Utveckling och rättigheter i ett förändrat klimat* syftar till att introducera frågor om klimat, utveckling och rättigheter och att öka förståelsen för hur klimatförändringen påverkar de med allra minst resurser och världens utveckling i stort.

1 Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC, är FN:s vetenskapliga panel i klimatfrågan. IPCC bedriver ingen egen forskning utan har uppgiften att utvärdera den omfattande klimatrelaterade forskning som pågår världen över.

Läs mer:

- Sida (2008). Civil society and climate justice. An overview. Stockholm. www.sida.se
- Sida (2008). Ett bra klimat för utveckling. Stockholm. www.sida.se
- UNDP (2007). Sammanfattning av Human Development Report 2007/2008. Kampen mot klimatförändringarna: Gemensamt ansvar i en delad värld, Stockholm, Tema Klimat och utveckling. www.undp.se
- UNICEF (2008). Climate change and children, a human security challenge www.unicef-irc.org/publications/pdf/climate_change.pdf
- Regeringens webbplats för mänskliga rättigheter. www.manskligarattigheter.gov.se
- Svenska FN-förbundets sida Globalis som är en interaktiv världskarta som visar likheter och skillnader mellan länder. Globalis informerar bland annat om klimatfrågan och är den största databasen med FN-statistik på svenska. www.globalis.se
- De Vylder, Stefan (2007). Utvecklingens drivkrafter. Forum Syd, Stockholm. www.forumsyd.org
- Gapminder vill öka användandet av och förståelsen för statistik och annan information om social, ekonomisk och miljömässig utveckling på en lokal, nationell och global nivå. Gapminder är grundat och utvecklat av bland andra professor Hans Rosling, Karolinska Institutet. www.gapminder.org